

Keywords: sustainable development, planetary, homeostasis, homeorhesis, the principle of dynamic equilibrium, the principle of sustainable disequilibrium.

Попова І. В.

ТРАНСФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ЕКОБЕЗПЕЧНОГО РОЗВИТКУ

Екобезпечний розвиток суспільства передбачає певні чинники його реалізації. Особливо важливого значення вони набувають у трансформаційному суспільстві. Бо його економіка, політика, культура перебувають у стані постійного оновлення й розвитку. Одночасно в такому суспільстві змінюються і пріоритети. Проте реальні трансформації іноді виявляються далекими від екобезпечного розвитку. Адже рушійною силою цих трансформацій можна вважати досягнення певної граничної межі щодо накопичення у суспільстві кількісних змін. На цій підставі має відбуватися формування якісно нових соціальних реалій. Тому йдеться не лише про оптимальне використання обмежених природних ресурсів та застосування екобезпечних технологій, але й зміни соціальних настановлень і переваг. Та всі вони виявляються значущими лише за умови, що трансформаційне суспільство має бути середовищем сталого екобезпечного розвитку.

Ключові слова: трансформаційне суспільство, екобезпечне середовище, сталий розвиток.

Поняття «трансформації» почало широко використовуватися в суспільних науках у другій половині ХХ століття. Трансформація трактувалася як процес подолання істотних елементів старого порядку та досягнення нової якості певної системи. Водночас у сучасних дослідженнях цей термін тлумачиться досить широко і застосовується для позначення всіх типів істотних змін основних структур та систем того чи іншого суспільства: процесу модернізації в широкому розумінні, зворотного процесу повернення до традиції або зміни однієї форми традиційного суспільства на іншу, еволюції сучасних суспільств від однієї моделі до іншої, пов'язаної як із збереженням їхніх парадигмальних особливостей, так і з еkleктичним поєднанням різних парадигмальних контекстів [7, 443]. Тобто трансформаційне суспільство у загальному сенсі, це суспільство докорінних змін, це процес набуття суспільством нових рис, які відповідають вимогам часу. Відбуваються зміни в життєвих стандартах, зразках поведінки і потребах; частково вони супроводжуються негативними явищами,

стражданнями багатьох людей. «Трансформуватися — це міняти форму, змінюватися; тому необхідно вирішувати питання про механізми перетворень, початкову форму, риси і властивості нової форми» [14, 182].

Треба зазначити, що трансформація не передбачає вектора змін: вони можуть бути як прогресивними, так і регресивними. Головне в трансформації – власне перетворення форм і змісту суспільного життя, її інституційної сфери, норм, цінностей, ментальності та інших соціокультурних сторін соціуму. Оскільки перетворенню піддаються всі сторони соціуму, то в літературі пропонується термін «системна трансформація», під якою розуміють «поступові зміни, перетворення суспільних структур, в рамках яких можуть співіснувати паралельно як старі, так і нові елементи. При цьому відбувається поступова трансформація колишніх структур в нові, виникають нові соціальні структури» [18, 21]. Але в суспільстві, що трансформується, можливий парадокс, коли перетворення не приводять до реальних суспільних змін. Якщо в стабільному суспільстві зміни відбуваються постійно і воно є дійсно динамічним, то в суспільстві, що трансформується, неврегульовані зміни обумовлюють нединамічний процес. Однією з ознак кризи, яку переживає українське суспільство, є відсутність змін на тлі хаотичного безплідного динамізму [15, 138].

Трансформація як момент розвитку предмета відображає перехідний стан від того, чого вже немає, до того, чого ще немає, але що має чи може бути. Трансформація не завжди характеризується прямолінійністю, її розвиток може здійснюватися в будь-якому напрямку, як в річищі прогресу, так і регресу [21, 214-215]. Сама по собі трансформація не є кризою. Це нормальний процес, що характеризує всі сучасні суспільства, це особливість соціального і економічного розвитку всіх країн. Необхідно розрізнити власне трансформацію і період трансформаційної кризи. Трансформація – це особливий стан суспільства, коли воно знаходиться в процесі модифікації, із структурою, яка постійно змінюється. Трансформаційна криза – це етап, перехідна стадія від стабільного суспільства до такого, що трансформується. Подолання кризи може означати не зміну соціально-економічних умов існування, а зміну особистого погляду на життя [15, 138]. Криза виявляється у відсутності успіхів в процесі діяльності, в некерованості соціальної системи, в регресії до більш ранніх форм існування системи, коли люди починають керуватися достатньо примітивними засобами для досягнення цілей. З цієї позиції українське суспільство – це суспільство саме трансформаційної кризи, де питання про будь-який

розвиток, в тому числі і насамперед екобезпечний, повинно розглядатися з позиції концепції сталого розвитку. Концепція сталого розвитку передбачає, що трансформаційні зміни спираються на принципи саморозвитку та самоорганізації соціальних систем таким чином, щоб система зберігала стійкість та рівновагу, тобто спосіб існування системи сьогодні не перешкоджає життю та існуванню цієї системи в майбутньому. Антропоцентричне мислення та відповідна до нього спрямованість діяльності суспільства порушили архітектоніку синергетичних зв'язків біо-енерго-інформаційного обміну, що існував споконвічно, і, за законами кругообігу, забезпечував гомеостатичну усталеність духовно-практичного відношення природа-соціум-людина, підтримуючи її цілісність та самовідтворення. Виникнення нової форми світосприйняття, яке будується на засадах екобіоетики, уможливило зміну існуючої спрямованості суспільного мислення та діяльності з антропоцентричної на екобіоетичну (гуманістично-орієнтовану), що й сприяє гармонійному функціонуванню системи природа-соціум-людина [13, 10]. Безумовно, людина залежить від природи, але за сучасних умов і сама природа значною мірою залежить від діяльності людини. Як зазначає Л.Г. Мельник, базовою опорою стійкого розвитку є моральні переконання кожної людини, її відповідальність за те, що вона передасть власним нащадкам [20, 22].

Грунтуючись на сказаному вище, можна стверджувати, що сталий розвиток України пов'язаний з формуванням ефективного соціально-політичного устрою, кардинальною структурною перебудовою економіки, техніко-технологічним переозброєнням виробництва, розвитком на інтенсивній основі цілого ряду наукомістких галузей, екологізацією як виробництва, так і інших сфер та видів діяльності суспільства. Сталий розвиток, як ключове поняття, узагальнює в собі як процес виживання і відтворення генофонду нації, який постійно погіршується, так і збереження навколишнього природного середовища, насамперед біосфери, її самовідтворюваності; формування умов для відновлення біосфери та її локальних екосистем при орієнтації на зниження рівня антропогенного впливу на довкілля й гармонізації розвитку людини і природи [17, 19].

Отже, трансформаційне суспільство може бути середовищем екобезпечного розвитку лише за умов, що цей розвиток буде сталим. У сучасній управлінській науці під безпекою розуміють стан, за якого з достатньою вірогідністю виключено вияви небезпеки. Під небезпекою розуміють процеси, явища, властивості предметів, об'єкти, що здатні у певних умовах завдавати шкоди, тобто будь-які явища, що загрожують життю та здоров'ю людини. Кількісною оцінкою небезпеки є ризик,

що визначається як частота або ймовірність однієї події при настанні іншої. Таким чином, екологічна безпека оцінюється як ризик надзвичайних ситуацій щодо людей. Екологічна безпека розглядається у двох аспектах. Як суб'єктивна категорія вона проявляється у процесі реалізації суб'єктивного права громадян на екологічну безпеку шляхом регулятивного та охоронного методів. Це право громадян тісно пов'язане з правом на безпечно навколишнє природне середовище для їх життя і здоров'я. З іншого боку — це об'єктивно існуюча система правового забезпечення екологічної безпеки, за допомогою якої регламентується екологічно небезпечна діяльність, режим використання природних ресурсів, охорона довкілля, попередження погіршення екологічного стану та виникнення небезпеки для природних об'єктів і населення [6, 121]. Екологічна безпека визначається як головна складова національної безпеки України. Відповідно, складовими загальної системи еколого-економічної безпеки країни з одного боку є регіональна безпека, з іншого — міжнародна (транскордонна) безпека. У зв'язку із цим актуальним питанням забезпечення національної безпеки є формування ефективної державної екологічної політики, у т.ч. міжнародної [11, 90].

За сучасних умов екологічна безпека стає чи не найважливішою у соціальній політиці. Розвиток науки та техніки сучасної цивілізації супроводжується виникненням таких ризиків, які можуть зробити проблематичним майбутнє благополуччя людства. Їх вирішення виявлене як пов'язане з тими чинниками, що формують особистість — насамперед, світоглядом та свідомістю людини. Негативні зміни світогляду та свідомості змістовно проявляються як деформація цілей і цінностей людської діяльності, як втрата духовних вимірів та духовно-етичних чинників діяльності [13, 14]. Одночасно на планеті відбуваються вельми комплексні процеси, які філософи й представники багатьох інших наук найчастіше об'єднують терміном «глобалізація» й акцентують їх провідні протиріччя: — між репродуктивними можливостями біосфери, її здатністю демпфірувати антропогенні впливи, підтримувати стан, прийнятний для цивілізації, і стратегією індустріального глобального використання біосфери; — між стратегією, яка прийнята світовим співтовариством, і цілями його розвитку; — між інтересами нинішнього покоління, яке проводить політику розширеного самовідтворення, й інтересами майбутніх поколінь, яких така політика позбавляє прийнятних стартових умов; — між «першим світом», що споживає більше ніж 80 % світових ресурсів,

і експлуатованим ним «третім світом», що забезпечує його добробут та розвиток» [10, 14].

Варто згадати також М. Хилька та А. Толстоухова, які, розглядаючи питання про суспільну систему, тип соціально-економічних відносин як причину екологічної кризи, зазначають, що «по-перше, соціальні системи мають сенс і виправдання лише тією мірою, якою вони здатні розкрити можливості і прагнення кожного суб'єкта зробити його життя більш яскравим, повним, щасливим; по-друге, сама система формується відповідно до ідейних настанов, ідеалів, запитів і очікувань людей; по-третє, жодній із соціальних систем не вдалося забезпечити екологічно збалансований напрям розвитку, який передбачає і розвиток культури. Тоді, можливо, визначальною причиною екологічної кризи буде небачена до цього часу криза духовної культури. І для цього є підстави, адже більшість людей нині перестала шукати духовний сенс життя, вона шукає матеріальних життєвих благ» [16, 22]. Занепокоєння людей накопиченням матеріальних цінностей перетворило природу на бездуховне середовище проживання, а найвища істота в цьому середовищі дозволяє собі підкорювати і споживати, використовуючи науковий доробок і технічні засоби. Економічна безпека держави розглядається як сукупність умов збереження спроможності країни ефективно захищати свої економічні інтереси, задовольняти потреби суспільства і держави у довгостроковій перспективі, генерувати інноваційні зрушення в економіці з метою підтримання її конкурентоспроможності, протистояти зовнішнім економічним загрозам, якнайповніше реалізовувати національні конкурентні переваги у міжнародному поділі праці [16, 24]. Але така економічна безпека не є стійкою, оскільки суперечить безпеці екологічній та принципам стійкого розвитку.

У сучасній науковій літературі Україна здебільшого визначається як трансформаційна країна, в якій відбуваються кризові системні явища, що заважає встановленню парадигми екобезпечного розвитку. Специфіка трансформаційних процесів в Україні полягає в тому, що вони відбуваються в умовах непогодженості різних варіантів їх інтерпретації різними соціокультурними групами. Зрозуміло, такі явища можна констатувати в будь-якому суспільстві, що стало на шлях трансформаційних перетворень. У тих суспільствах, де зберігається можливість діалогу, можна виробити прийнятний варіант трансформації. Він повинен, з одного боку, сприяти підвищенню ефективності найважливіших форм діяльності (економіка, політика), а з іншого, інтерпретація трансформації, що виникає в процесі діалогу,

має бути освоєна значною частиною суспільства, перетворитися у внутрішній зміст його культури і діяльності. Якщо ж в процесі діалогу присутні тільки елементи розколу, які неминуче виникають при трансформації, то за відсутності діалогу мова йде про цивілізаційний розкол, що виник в ході історії, який паралізує трансформаційні процеси, спроби йти шляхом прогресу, стимули руху всього суспільства в цьому напрямку [19, 5].

Складність забезпечення екобезпечного розвитку в трансформаційному українському суспільстві обумовлена ще й тим, що сучасна еколого-економічна ситуація в Україні характеризується домінуванням природоємних галузей і виробництв, сировинною орієнтацією експорту та ін. За останні десятиріччя в промисловій структурі країни збільшилось значення природоємних, екологічно агресивних галузей (металургійної, паливно-енергетичної) та зменшилась частка екологічно більш сприятливих виробництв (машинобудування, легкої промисловості) [12, 232]. Використання застарілого виробничого та природоохоронного обладнання призводить до погіршення екологічної ситуації та збільшення екологічних загроз. На жаль, в умовах дефіциту коштів підприємства в першу чергу зменшують затрати на підтримання в робочому стані природоохоронного обладнання, що призводить до збільшення забруднення навколишнього середовища. В Україні досить висока енергоємність ВВП. Питомі витрати енергії на виробництво основних видів продукції в 1,5-3,5 рази вище ніж в розвинених країнах

Як зазначає Б.М. Данилишин, «нівелювати протиріччя між екологією й економікою можна на підставі поступової трансформації загальної державної власності на природні ресурси і відповідного реформування системи управління ресурсокористування, вирішення проблем ефективного використання природно-ресурсного потенціалу країни і деяких активів, які знаходяться в державній чи в змішаній власності» [5, 98].

Для України ці процеси більш складні, оскільки потрібно вирішувати проблему екологізації розвитку економіки в умовах становлення ринкових відносин, не маючи ні досвіду ринкового господарювання, ні досконалої нормативно-правової бази регулювання сфери природокористування з позицій сталості [9].

Особливості впливу ринкових відносин, що утверджуються в Україні на екобезпечний розвиток, якого потребує сучасне людство полягають в тому, що рівень їх позиціонування все ще далекий від оптимального. Констатуємо перехід до ринкових відносин як даність, як єдиний можливий шлях розвитку суспільства, далеко не завжди

усвідомлюють всі позитивні та негативні чинники ринкової економіки, насамперед її загрози для екобезпечного розвитку та можливості їх мінімізації. Як зазначає С.М. Сокол: «Ми часто повторюємо вислів, що Україна перебуває в «перехідному періоді», але розуміння того куди ми переходимо буває найрізноманітнішим. Реформатори нашої економіки, як правило, говорять про перехід до ринку, а ідеальним станом економіки, до якого варто було б прагнути, вважають той, що існує в розвинутих країнах Заходу. Але справа в тому, що сам Захід, його економічні і соціальні відносини швидко змінюються. І те, що декому здається ідеальним, може виявитися надбанням минулого. А це істотно впливає на всю світову ситуацію, на взаємовідносини розвинутих країн та країн, що розвиваються, створює не тільки нові можливості, але й нові складні проблеми. Пошук Україною власного шляху в світову співдружність народів має бути співзвучним до проблем сьогодення, віддзеркалювати насущні питання її економічного, політичного, культурного буття, зумовлені менталітетом народу, його характером, психологією, інтелектуальним потенціалом» [19, 4].

Активізація подальших ринкових перетворень потребує опрацювання нової моделі господарювання, що відповідатиме еколого-економічній структурі національної економіки. Особливо гостра ця проблема у сфері природокористування, де існують різноманітні обмеження, найчастіше об'єктивного характеру, що й визначає масштаби та пропорції господарського освоєння природно-ресурсної бази соціально-економічного розвитку [4, 154]. Як зазначає О. Веклич, об'єктивний аналіз екологічної ситуації, що склалася в Україні, свідчить про стійке загострення взаємовідносин суспільства і природного середовища. Парадоксально, але зубожіння народу, погіршення соціальних і екологічних умов проживання відбувається за наявності значного природно-ресурсного потенціалу країни [3, 95].

Необхідність згладжування екологічних суперечностей актуалізувалась у зв'язку з тотальною індустріалізацією виробничих відносин та неможливістю підмінити наукоємними технологіями природно-ресурсний фактор соціально-економічного розвитку. Отже, соціально-економічне піднесення супроводжується додатковим залученням природних ресурсів до господарського обороту, що підриває баланс в еколого-економічних системах і прискорює процеси виснаження та вичерпання запасів окремих складових природного капіталу [4, 154].

Якщо розглядати теоретико-методологічні витoki екобезпечного розвитку, то головним принципом є те, що перехід до екологічно

збалансованих моделей виробництва і споживання полягає в ліквідації залежності між економічним ростом і деградацією навколишнього середовища за рахунок підвищення ефективності використання природно-ресурсного потенціалу кожного регіону, удосконалення організаційно-економічної системи управління виробництвом і т.п. Усвідомлення необхідності реалізації вищевказаних процесів світовим співтовариством призвело до того, що в 1992 р. на конференції ООН у Ріо-де-Жанейро була прийнята концепція стійкого розвитку. У цьому контексті будь-який соціально-економічний розвиток повинен здійснюватися в умовах екологічної безпеки відтворювальних процесів, гарантувати нащадкам наявність повноцінного життєвого середовища і достатньої кількості природних ресурсів. Вплив економічного розвитку на стан навколишнього природного середовища апіорі є деструктивним у зв'язку з об'єктивною необхідністю вторгнення в природний хід процесів в екосфері для забезпечення життєво необхідних (хоча б і мінімальних) потреб людей. У той же час підняття рівня економічного розвитку означає не тільки посилення техногенного навантаження на природу, але і можливість упровадження ресурсозберігаючих і екобезпечних технологій, удосконалення систем контролю і попередження екологічних катастроф, підвищення загальної екологічної грамотності населення. Інакше кажучи, економічне зростання повинно супроводжуватися адекватними соціальними перетвореннями і сприяти рішенню проблеми підвищення якості навколишнього природного середовища [1, 194].

Однією із головних умов успішної інтеграції України у європейське співтовариство і міжнародні інституції є забезпечення сталого соціально-економічного розвитку національної економіки на засадах екологічної безпеки. Посилення глобалізаційних тенденцій у світогосподарських зв'язках, вплив постіндустріальних стратегій розвитку, технологічні, інформаційні і екологічні виклики – це ті чинники, які в умовах обмеженості ресурсів спонукають до пошуку нових, адекватних згаданим викликам, механізмів і інструментарію сталого розвитку як держав, так і окремих їх територіальних утворень [11, 90].

Зрозуміло, що утвердження екологічних пріоритетів у суспільному розвитку відбувається переважно за умов високої економічної культури та ділової активності. У зв'язку з цим набуває актуальності процес розвитку екологізації підприємництва, в еволюційному контексті якого простежуються аспекти екологічної безпеки та їх синергічність впливу на результати соціально-економічної

ефективності суспільного відтворення. Адже у самому генезисі підприємництва еволюційно закладено матеріальні та моральні стимули до його екологізації – саморозвитку, відтворення, генерації нових ідей, що передбачають збалансування взаємодії природи та суспільства [2, 60]. Але, сучасні ринкові реалії України навпаки констатують розведення понять підприємництво та екологічна безпека, оскільки основна мета підприємця у стихійному ринку – це швидкий прибуток, а в Україні ще не сформувалася національна система екологічного управління в її європейській цілісності державного, громадського і корпоративного (бізнесового) екологічного менеджменту. Нині домінує державна система управління у галузі охорони навколишнього природного середовища. Держава фактично монополізувала екологічну відповідальність, що призвело до послаблення відповідальності природокористувачів, насамперед, суб'єктів господарювання та власників землі та основних фондів [8, 18]. Така монополізація має бути зруйнована, оскільки не забезпечує дійсного екобезпечного розвитку суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Анісімова Г. В.* Статистичне дослідження екологічної складової сталого розвитку регіону / Г.В. Анісімова, Н.В. Скоробогатова // Вісн. Житомирського держ. технологічного ун-ту. – 2011. – № 2 (56). – Ч. 2. – С. 194-199.
2. *Бохан А.* Екологізація підприємництва – визначальна складова безпеки розвитку суспільства // Вісн. Київського нац. торговельно-економічного ун-ту: Наук. журнал. – 2009. – №. 6. – С. 60-67.
3. *Веклич О.* Теоретичні засади еколого-економічної моделі ринкової реформи в Україні // Экономические инновации. – 2005. – Вып. 7. – С. 95-99.
4. *Власенко І. В.* Економіка природокористування та екологізація навколишнього середовища // Інноваційна економіка: Всеукр. науково-виробничий журнал. – 2012. – № 10. – С. 154-165.
5. *Данилишин Б. М.* Природно-екологічний потенціал в стратегії сталого розвитку України // Наука та наукознавство. – 2006. – № 3. – С. 94-100.
6. Екологічне право України: Підручник для студентів юрид. вищ. навч. закладів / А.П. Гетьман, М.В. Шульга, В.К. Попов та ін.; За ред. А.П.Гетьмана та М.В. Шульги. – Х. : Право, 2006. – 384 с.
7. *Загуменна Н. В.* Соціальна трансформація суспільства та її вплив на людину // Гилея: науковий вісник: Зб. наук. праць. – К., 2011. – Вип. № 54. – С. 443-447.

8. *Іванова Т. В.* Державне управління екологічною безпекою як умова сталого розвитку: Автореф. дис... д-ра наук з держ. управл. 25.00.02 / Акад. муніцип. упр. Мін-ва регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Укр. – К., 2011. – 37 с.
9. *Іванова Т. В.* Передумови переорієнтації сучасного екологічно небезпечного природокористування в державі // [Електронний документ] Державне управління: удосконалення та розвиток: Електронне наукове фахове видання. – 2011. – № 1. – Режим доступу до журналу : <http://www.dy.nayka.com.ua>.
10. *Лук'янець В.С.* Техно-науковий активізм та його вплив на світоглядний інтер'єр екологічної ери // Практична філософія. – 2002. – №2 (6). – С.10-25.
11. *Лукаш О.А.* Проблеми екологічної безпеки в умовах соціо-економічних трансформацій / О.А. Лукаш, В.В. Сабадаш // Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства в економічних трансформаціях: Матер. наук.-практ. конф. м. Бахчисарай, 16-17 квітня 2009 р./ НДІ сталого розвитку та природокористування. – Сімферополь: СОНАТ, НДІ СРП, 2009. – С. 90-92.
12. *Мельничук Н. В.* Природно-ресурсний потенціал: суть та значення в контексті сталого розвитку // Вісн. нац. ун-ту водного господарства та природокористування. – Секція: Економіка. – 2009. – Вип. 4 (48). – Ч. 2. С. 231-237.
13. *Молотова О. М.* Філософсько-методологічний аналіз процесу трансформації сучасного екологічного світогляду: Автореф. дис... канд. філос. наук 09.00.09 / Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАН Укр. – К., 2006. – 19 с.
14. *Подольська Є. А.* Соціологія: 100 питань 100 відповідей: Навч. посібн. – К.: Інкос, 2009. – 352 с.
15. *Подольський М. К.* Парадокси системи трансформації суспільства: український варіант // Вісн. Нац. тех. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр.: темат. вип.: Актуальні проблеми історії України / відп. ред. В.І. Ніколаєнко. – Х. : НТУ «ХПІ», 2011. – Вип. 37. – С. 138-142.
16. *Потапенко В. Г.* Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки»: монографія / [за наук. ред. д.е.н., проф. Є. В. Хлобистова]. – К. : НІСД, 2012. – 360 с.
17. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України / НАН України; Рада по вивченню продуктивних сил України / Данилишин Б. М., Дорогунцов С. І., Міщенко В. С. та ін./ Б.М. Данилишин (ред.). — К. : РВПС України НАН України, 1999. – 716 с.
18. *Ручка А. А.* Особенности системной трансформации современного украинского общества // Современное общество. – 1994. – № 4. – С. 18-26.
19. *Сокол С. М.* Трансформація українського суспільства в контексті глобалізації: соціально-філософський аналіз: Автореф. дис... канд. філос. наук: 09.00.03 / Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. – Л., 2004. – 22 с.

20. Социально-экономический потенциал устойчивого развития// под ред. Л.Г. Мельника, Л.Л. Хенса. – Сумы: Университетская книга, 2007. – 1120 с.
21. Социогенетические основания трансформации общества [Текст]: Науч. моногр. (отражающая осн. доклады на секции V Междунар. Кондратьев. конференции «Закономерности и перспективы трансформации общества». – СПб., 19 – 22 окт. 2004г. / Под ред. А.И. Субетто; Петровская акад. наук и искусств и др. – Кострома; СПб., 2004. – 463 с.

Попова И. В. Трансформационное общество как среда экобезопасного развития.

Экобезопасное развитие общества предполагает определенные факторы его реализации. Особенно важное значение они приобретают в трансформационном обществе. Потому что его экономика, политика, культура находятся в состоянии постоянного обновления и развития. Одновременно в обществе меняются и приоритеты. Однако реальные трансформации иногда оказываются далеки от экобезопасного развития. Ведь движущей силой этих трансформаций можно считать достижение определенной предельной границы по накоплению в обществе количественных изменений. На этом основании происходит формирование качественно новых социальных реалий. Поэтому речь идет не только об оптимальном использовании ограниченных природных ресурсов и применении экобезопасных технологий, но и изменения социальных установок и предпочтений. И все они оказываются значимыми только при условии, что трансформационное общество должно быть средой устойчивого экобезопасного развития.

Ключевые слова: трансформационное общество, экобезопасная среда, устойчивое развитие.

Popova I. V. Transformational society as a medium ecosafety development.

Ecosafety development of society involves certain factors of its implementation. Of particular importance, they acquire in the transformational society. Because of its economics, politics and culture are in a constant state of renewal and development. At the same time society is changing and priorities. But the real transformation are sometimes far from ecosafety development. After all, the driving force behind these transformations can be considered to achieve a certain limit borders on the accumulation of quantitative changes in the society. On this basis, it has been formation of qualitatively new social realities. Therefore, it is not only the optimal use of limited natural resources and the application of environmental safety technologies, but also changes in social attitudes and preferences. And all of them are relevant only under the condition that the society should be transformational medium ecosafety sustainable development.

Keywords: transformational society, environmental safety environment, sustainable development.